

PRINCIPIILE INTERNAȚIONALE DE CATALOGARE INTRODUCERE

Declarația de Principii – cunoscută ca „Principiile de la Paris” – a fost aprobată de Conferința Internațională dedicată Principiilor de Catalogare din 1961¹. Obiectivele ei au servit ca bază pentru standardizare în catalogare; cele mai multe reguli de catalogare publicate în lume după această dată au urmat riguros aceste principii.

După mai bine de 40 de ani, acum când atât catalogatorii, cât și utilizatorii din întreaga lume folosesc OPAC-ul se simte din ce în ce mai mult nevoia de a avea un set comun de principii internaționale de catalogare. Astăzi, în acest început de secol XXI, IFLA a realizat o nouă Declarație de principii aplicabile cataloagelor online de bibliotecă și nu numai. Cel mai important principiu este acela de a asigura satisfacerea cerințelor utilizatorului catalogului.

Această nouă Declarație înlocuiește Principiile de la Paris și lărgeste câmpul de aplicare a principiilor de la lucrarea tip text la toate tipurile de documente și de la o singură opțiune și formă a intrării la toate datele bibliografice și de autoritate utilizate în cataloagele de bibliotecă. În afară de principii și obiective (adică funcțiile catalogului), Declarația cuprinde reguli directe care ar trebui incluse în codurile de catalogare internaționale, precum și recomandări referitoare la posibilitățile de regăsire.

Aceste noi Principii acoperă următoarele puncte:

1. Aplicabilitate
2. Principii generale
3. Entități, atribuții și relații
4. Obiectivele și funcțiile catalogului
5. Descriere bibliografică
6. Puncte de acces
7. Fundamentele funcției de „Căutare” în catalog

Noile Principii se bazează pe marile tradiții de catalogare din întreaga lume², dar și pe modelul conceptual al IFLA: *Cerințe funcționale ale înregistrării bibliografice- FRBR*³.

¹ International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). – London : International Federation of Library Association, 1963, p. 91-96. Disponibilă în : *Library Resources and Technical Services*, v. 6 (1962), p. 162-167 ; și *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961. – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona. – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971*

² Cutter, Charles A. *Rules for a Dictionary Catalog. – 4th ed., rewritten. – Washington D.C. : Government Printing Office, 1904*

Ranganathan, S.R. *Heading and Canons. – Madras [India] : S. Viswanathan, 1955*

Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloguing : Final Report. Phase I, Descriptive Cataloging. – Los Angeles, Calif. : University of California, Institute of Library Research, 1969*

³ *Functional Requirements for Bibliographic Records : Final report. – München : Saur, 1998. – (IFLA UBCIM publications new series ; v. 19). Disponibil pe website 'IFLA : <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/> (septembrie 1997, completată și corectată în februarie 2008)*

Se preconizează că aceste Principii vor contribui la dezvoltarea schimbului internațional de date bibliografice și de autoritate și vor ghida redactarea de reguli de catalogare în scopul elaborării unui cod internațional de catalogare.

1. Aplicabilitate

Principiile enunțate mai jos au rol orientativ în elaborarea codurilor de catalogare. Ele se aplică datelor bibliografice și de autoritate și cataloagelor actuale de bibliotecă. Aceste principii se pot aplica și bibliografiilor și altor fișiere de date create de biblioteci, arhive, muzee și alte comunități.

Scopul lor este de a permite o abordare coerentă a catalogării descriptive și a catalogării pe subiecte a resurselor bibliografice de toate tipurile.

2. Principii generale

Elaborarea codului de catalogare are mai multe obiective⁴. Cel mai important rămâne satisfacerea cerințelor utilizatorului.⁵

- 2.1 *Satisfacerea cerințelor utilizatorului* catalogului. Deciziile luate la elaborarea descrierii și formelor controlate ale numelui ca puncte de acces vor avea în vedere cerințele utilizatorului;
- 2.2 *Uzanza limbii*. Vocabularul folosit la descriere și la punctele de acces trebuie să corespundă celui folosit de majoritatea utilizatorilor;
- 2.3 *Reprezentare*. Descrierile și formele controlate ale numelui trebuie să respecte modul în care o entitate se descrie pe ea însăși;
- 2.4 *Acuratețe*. Entitatea descrisă trebuie să fie reprezentată întocmai
- 2.5 *Univocitate și necesitate*. Se vor include numai acele elemente ale descrierii și acele forme controlate pentru acces care sunt necesare pentru îndeplinirea cerințelor utilizatorului și care sunt esențiale pentru identificarea univocă a entității;
- 2.6 *Semnificație*. Elementele trebuie să fie semnificative din punct de vedere bibliografic;
- 2.7 *Economie*. Când există diferite mijloace pentru atingerea unui obiectiv, trebuie să se acorde întâietate aceluia care se dovedește cel mai economic (cu cel mai mic cost sau cea mai simplă abordare)
- 2.8 *Coerență și standardizare*. Descrierile și punctele de acces vor fi standardizate în măsura în care acest lucru este posibil. Aceasta permite o

Modelul FRBR va fi completat de *Functional Requirements for Authority Data* (FRAD) ["Cerințele Funcționale pentru Înregistrări de Autoritate"] și *Functional Requirements for Subject Authority Data* (FRSAD) ["Cerințe Funcționale pentru înregistrări de Subiect Autoritate"].

⁴ Bazată pe lucrările de teorie bibliografică, în mod special pe cea a lui Ranganathan și Leibnitz, descrisă în Svenonius, Elaine. *The Intellectual Foundation Of Information Organization*. – Cambridge Mass.: MIT Press, 2000, p. 68. Principiile complementare se aplică tezaurelor de subiecte, dar acestea nu sunt încă incluse în aceste Principii.

⁵ De la 2.2 la 2.9 Principiile nu urmează o ordine stabilită.

coerență mai mare care, la rândul ei, duce la creșterea posibilității partajării datelor bibliografice și de autoritate.

2.9 *Integrare*. Descrierile pentru toate tipurile de documente și formele controlate ale numelui entităților trebuie să aibă la bază un set comun de reguli în măsura în care acesta este relevant.

Regulile unui cod de catalogare trebuie să fie *fundamentate și nu arbitrare*. Se admite faptul că uneori aceste obiective pot intra în contradicție; în acest caz se va recurge la o soluție practică fundamentată.

3. Entități, atribute și relații

Un cod de catalogare trebuie să țină seama de entități, atribute și relații așa cum sunt definite în modelele conceptuale ale universului bibliografic⁶.

3.1 Entități

Următoarele entități pot fi reprezentate prin date bibliografice sau de autoritate:

Lucrare
Expresie
Manifestare
Exemplar⁷
Persoană
Familie
Colectivitate⁸
Concept
Obiect
Eveniment
Loc⁹

3.2 Atribute

Atributele care identifică fiecare entitate trebuie să fie folosite ca date de bază.

⁶ Modelele conceptuale ale IFLA sunt FRBR, FRAD și FRSAD.

⁷ Lucrare, expresie, manifestare și exemplar sunt entități ale Grupului 1 care sunt descrise în modelul FRBR.

⁸ Persoană, familie și colectivitate sunt entități ale Grupului 2 care sunt descrise în modelele FRBR și FRAD.

⁹ Concept, obiect, eveniment și loc sunt entități ale Grupului 3 care sunt descrise în modelul FRBR.

3.3 Relații

Trebuie identificate relațiile semnificative din punct de vedere bibliografic dintre entități.

4. Obiectivele și funcțiile catalogului¹⁰

Catalogul trebuie să fie un instrument eficace și performant care să permită utilizatorului:

4.1 să regăsească resursele bibliografice într-o colecție ca rezultat al căutării, folosind atribute sau relații ale resurselor pentru:

4.1.1. să regăsească o resursă individuală.

4.1.2. să regăsească un set de resurse reprezentând:

- toate resursele care aparțin aceleiași lucrări;
- toate resursele care aparțin aceleiași expresii ;
- toate resursele care sunt exemplare ale aceleiași manifestări;
- toate resursele asociate unei persoane, familii sau colectivități;
- toate resursele despre un subiect dat;
- toate resursele definite prin alte criterii (limbă, locul publicării, data publicării, conținutul, suportul etc.) folosite în general ca filtre secundare pentru limitarea rezultatului unei căutări.

4.2. să identifice o resursă bibliografică sau un agent (adică să confirme că entitatea descrisă corespunde entității căutate sau să distingă între două sau mai multe entități cu caracteristici similare);

4.3. să selecteze o resursă bibliografică adecvată cerințelor utilizatorului (adică să aleagă o resursă care să corespundă cerințelor utilizatorului în privința mediului, conținutului, suportului etc. sau să respingă o resursă ca nefiind adecvată cerințelor utilizatorului);

4.4. să achiziționeze sau să obțină acces la un exemplar descris (adică să obțină informația care să permită utilizatorului obținerea unui exemplar prin cumpărare, împrumut etc. sau să acceseze electronic o resursă la distanță); să obțină sau să acceseze date bibliografice sau de autoritate.

4.5. să navigheze într-un catalog și nu numai (adică prin ordonarea logică a datelor bibliografice și de autoritate și prin prezentarea de căi clare de navigare, incluzând prezentarea relațiilor dintre lucrări, expresii, manifestări, exemplare, persoane, familii, colectivități, concepte, obiecte, evenimente și locuri).

5. Descrierea bibliografică

¹⁰ Paragrafele 4.1 - 4.5 se bazează pe: Svenonius, Elaine. The intellectual foundation of information organization. Cambridge, Mass. : MITPress, 2000.

5.1. În general, trebuie creată o descriere bibliografică distinctă pentru fiecare manifestare.

5.2. De regulă, o descriere bibliografică se bazează pe exemplarul care reprezintă manifestarea și poate include atribute care să caracterizeze lucrarea/lucrările sau expresia/expresiile conținute.

5.3. Datele descriptive trebuie să se bazeze pe un standard acceptat la nivel internațional¹¹.

5.4. Descrierile pot fi făcute la diverse niveluri de complexitate, depinzând de tipul catalogului sau al fișierului bibliografic. Utilizatorul va fi informat asupra nivelului de complexitate.

6. Puncte de acces

6.1. Generalități

Punctele de acces la datele bibliografice și de autoritate trebuie formulate în conformitate cu principiile generale (vezi **2. Principii generale**). Ele pot fi controlate sau necontrolate.

6.1.1. Punctele de acces controlate vor fi formulate pentru forme autorizate și variante ale formelor numelor de entități persoane, familii, colectivități, lucrări, expresii, manifestări, exemplare, concepte, obiecte, evenimente și locuri. Punctele de acces controlate asigură coerența necesară pentru colocarea înregistrărilor bibliografice ale seturilor de resurse.

6.1.1.1. Înregistrările de autoritate trebuie create pentru a controla formele autorizate ale numelor, variantele formelor numelui și identificatorii folosiți ca puncte de acces.

6.1.2. Punctele de acces necontrolate pot fi furnizate de datele bibliografice pentru nume, titluri (de exemplu, titlul propriu-zis așa cum este el întâlnit în manifestarea respectivă), coduri, cuvinte cheie etc. fără a fi controlate în înregistrările de autoritate.

6.2. Alegerea punctelor de acces

6.2.1. Sunt considerate puncte de acces ale unei înregistrări bibliografice punctele de acces autorizate (controlate) pentru lucrările și expresiile conținute în resursă, titlul (în general necontrolat) al manifestării și punctele de acces autorizate pentru creatorii lucrărilor.

¹¹ Pentru comunitatea biblioteconomică, acest standard este Descrierea bibliografică internațională standardizată (ISBD).

6.2.1.1. Colectivitatea cu rol de creator: o colectivitate este considerată ca fiind creatoarea lucrării când aceasta exprimă gândirea sau activitatea colectivă a colectivității sau când formularea titlului în funcție de natura lucrării arată clar că respectiva colectivitate este responsabilă în mod colectiv de conținutul lucrării. Acest lucru se aplică și în cazul în care lucrarea e semnată de o persoană care are calitatea de angajat al colectivității respective.

6.2.2. Punctele de acces autorizate persoane, familii, colectivități și subiecte considerate importante pentru regăsirea și identificarea resursei bibliografice descrise trebuie să devină puncte de acces suplimentare la **înregistrarea bibliografică**.

6.2.3. Se consideră punct de acces al unei înregistrări de autoritate forma autorizată a numelui entității ca și variantele formelului numelui.

6.2.4. Se pot crea puncte de acces suplimentare pornind de la numele entităților relaționate.

6.3. Puncte de acces autorizate

Punctul de acces autorizat pentru numele unei entități trebuie să figureze în înregistrarea de autoritate, împreună cu identificatorii entității și variantele numelui. Un punct de acces autorizat poate fi necesar ca formă de afișare predefinită.

6.3.1. Punctele de acces autorizate trebuie să fie create în conformitate cu un standard.

6.3.2. Limba și scrierea punctelor de acces autorizate

6.3.2.1. Când un nume este exprimat în mai multe limbi sau scrieri, punctul de acces autorizat va fi stabilit luând în considerare informațiile găsite despre manifestările lucrării exprimate în limba și scrierea originală.

6.3.2.1.1. Totuși, dacă limba sau scrierea originală nu este folosită în mod obișnuit în catalog, punctul de acces autorizat se poate stabili pornind de la formele găsite pe manifestările sau sursele de referință într-una din limbile sau scrierile cele mai convenabile pentru utilizatorii catalogului.

6.3.2.1.2 Accesul va fi oferit în limba și scrierea originală, în măsura posibilităților, printr-un punct de acces controlat care poate fi forma autorizată a numelui sau o variantă de formă a numelui.

6.3.2.2. Dacă se optează pentru transliterare, se va respecta un standard internațional de conversie a scrierii.

6.3.3. Alegerea punctelor de acces autorizate

Numele preferat ca punct de acces autorizat pentru o entitate se va crea pe baza numelui care identifică entitatea în mod consecvent, fie după criteriul frecvenței de utilizare în

manifestări, fie după criteriul accepției comune a utilizatorilor catalogului (de exemplu un “nume convențional”), așa cum este regăsit în sursele de referință.

6.3.3.1. Alegerea punctului de acces autorizat pentru persoană, familie, colectivitate

Atunci când o persoană, o familie sau o colectivitate folosește nume diferite sau variante de forme ale numelui, va fi ales un singur nume sau o singură formă a numelui ca bază a punctului de acces autorizat pentru fiecare identitate distinctă.

6.3.3.1.1. Când se regăsesc variante de forme ale numelui în manifestările sau în sursele de referință și aceste variante nu constituie reprezentări diferite ale aceluiași nume (formă completă sau formă prescurtată) vor fi preferate:

6.3.3.1.1.1. Numele cunoscut (sau “convențional”) mai degrabă decât numele oficial sau

6.3.3.1.1.2. Numele oficial, când nu avem indicat numele cunoscut sau stabilit în mod convențional.

6.3.3.1.2. Când o colectivitate a utilizat succesiv nume diferite care nu pot fi considerate schimbări minore ale aceluiași nume, fiecare entitate identificată printr-o schimbare semnificativă a numelui va trebui să fie considerată ca o nouă entitate. Înregistrările de autoritate corespunzătoare fiecărei entități vor trebui să fie legate între ele, în general, prin intermediul unei relații între diferitele forme autorizate (precedente sau următoare) ale numelor colectivității.

6.3.3.2 Alegerea punctului de acces autorizat pentru lucrare sau expresie

Când o lucrare are mai multe titluri, un singur titlu este preferat pentru a stabili punctul de acces autorizat pentru lucrare/expresie.

6.3.4. Forma numelui pentru punctele de acces autorizat

6.3.4.1. Formă de nume de persoane

Când numele unei persoane este format din mai multe cuvinte, alegerea unui element de intrare pentru punctul de acces autorizat trebuie să respecte normele țării și limba cel mai frecvent asociată acestei persoane, conform manifestărilor sau surselor de referință.

6.3.4.2. Formă de nume de familii

Când numele unei familii este compus din mai multe cuvinte, alegerea elementului de intrare pentru punctul de acces autorizat trebuie să respecte normele țării și limba cel mai frecvent asociată acestei familii, conform manifestărilor sau surselor de referință.

6.3.4.3. Formă de nume de colectivitate

În punctul de acces autorizat pentru o colectivitate, numele va fi redat în ordine directă, așa cum se regăsește în manifestări sau în sursele de referință, cu excepția următoarelor cazuri:

6.3.4.3.1. Când colectivitatea este un organ al unei jurisdicții sau al unei autorități teritoriale, punctul de acces autorizat trebuie să includă forma curentă a numelui teritoriului respectiv, în limba și scrierea cele mai convenabile utilizatorului catalogului.

6.3.4.3.2. Când numele colectivității implică subordonare sau o funcție subordonată sau este insuficient pentru a identifica o colectivitate subordonată, punctul de acces autorizat trebuie să înceapă cu numele colectivității de rang superior.

6.3.4.4. Formă de nume pentru lucrări/expresii

Un punct de acces autorizat pentru o lucrare, o expresie, o manifestare sau un exemplar poate fi constituit dintr-un titlu sau din combinația titlu-nume, în care numele este cel al creatorului/creatorilor lucrării și este punct de acces autorizat .

6.3.4.5. Diferențierea dintre nume

Dacă este necesar să se diferențieze o entitate de alte entități cu același nume, vor fi adăugate caracteristici de identificare suplimentare; aceleași caracteristici de identificare pot fi adăugate variantelor formelor de nume.

6.4. Diferite nume și diferite variante ale numelui

Oricare ar fi numele ales ca punct de acces autorizat, diferitele nume și diferitele forme ale numelui trebuie să fie, de asemenea, considerate ca puncte de acces controlate.

7. Fundamentele funcției „căutare” în catalog

7.1 Căutarea și sistemul de căutare

Punctele de acces sunt elemente ale înregistrării bibliografice și de autoritate care permit:
1) menținerea unei căutări fiabile a înregistrării bibliografice și de autoritate și a resurselor bibliografice asociate și 2) limitarea rezultatelor unei cercetări.

7.1.1 Instrumentele căutării

Se pot căuta și regăsi numele, titlurile, și subiectele prin intermediul tuturor instrumentelor disponibile într-un catalog sau într-un fișier de date (forme complete ale numelor, cuvinte cheie, expresii, trunchieri sau identificatori etc.)

7.1.2 Puncte de acces esențiale

Punctele de acces esențiale sunt cele bazate pe principalele atribute și relații ale fiecărei entități din înregistrarea bibliografică sau de autoritate.

7.1.2.1 Punctele de acces esențiale pentru **înregistrarea bibliografică** sunt:

- punctul de acces autorizat pentru numele creatorului lucrării sau al primului creator citat atunci când sunt menționați mai mulți;
- punctul de acces autorizat pentru lucrare sau expresie (poate include punctul de acces autorizat pentru creator);

- titlul propriu-zis sau titlul atribuit manifestării;
- anul (sau anii) de publicare sau de apariție a manifestării;
- descriptorii autorizați sau indicele de clasificare al lucrării;
- numărul standard, identificatorii sau „cuvintele cheie” ale numelui sau titlului entității.

7.1.2.2 Punctele de acces esențiale pentru **înregistrările de autoritate** includ:

- numele sau titlul autorizat al entității;
- identificatorii pentru entitate
- variante ale numelor și variante ale formelor numelui sau ale titlului entității.

7.1.3 Puncte de acces suplimentare

Atributele din alte zone ale descrierii bibliografice sau ale înregistrării de autoritate pot servi ca puncte de acces facultative sau ca instrumente de filtrare sau limitare a căutării.

7.1.3.1 Asemenea atribute ale **înregistrărilor bibliografice** includ, dar nu se limitează la:

- numele creatorilor cu excepția primului;
- numele de persoane, familii sau colectivități în alte roluri decât cel de creator (de exemplu, interpreții);
- variantele titlurilor (de exemplu, titlurile paralele, titlurile propriu-zise de interior);
- puncte de acces autorizate pentru colecții;
- identificatori pentru înregistrările bibliografice;
- limba expresiei unei manifestări;
- locul de publicare;
- tipul de conținut;
- tipul de suport.

7.1.3.2 Asemenea atribute ale **înregistrărilor de autoritate** includ, dar nu se limitează la:

- numele și titlurile entităților în relație;
- identificatorii pentru înregistrările de autoritate.

7.2 Rezultatul unei căutari

Când rezultatul unei căutări constă în câteva înregistrări având același punct de acces, înregistrările trebuie să fie afișate într-o ordine logică, convenabilă utilizatorului, de preferat conform normelor limbii și scrierii punctului de acces.

PRINCIPII INTERNAȚIONALE DE CATALOGARE GLOSAR

Acest glosar include termenii utilizați în Declarația de Principii Internaționale de Catalogare care sunt folosiți cu un sens specific (nu doar cu sensul definiției uzuale din dicționar). La sfârșit, sunt prezentați termenii utilizați în Principiile de la Paris sau în alte reguli de catalogare anterioare asupra cărora participanții la Întâlnirea Experților IFLA privind elaborarea Codului Internațional de Catalogare au dorit să atragă atenția că nu mai sunt folosiți în Principiile Internaționale de Catalogare.

TG = Termen generic; TS = Termen specific; TA = Termen asociat

Agent – persoană (autor, editor, sculptor, redactor, dirijor, compozitor etc.) sau grup (familie, organizație, colectivitate, bibliotecă, orchestră, țară, federație etc.) sau un sistem automat (instrumente pentru înregistrări meteo, programe de traducere automată etc.) care joacă un rol în ciclul de viață al unei resurse.

[Sursa : DCMI Agents Working Group, definiție de lucru, modificată]

Vezi și : **Creator [TS]**

Atribut - caracteristică a unei entități; un atribut poate fi inerent unei entități sau impus din exterior. .

[Sursa : FRBR]

Catalogare descriptivă - parte a catalogării prin care se atribuie atât date descriptive, cât și puncte de acces, altele decât subiectul.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și: **Catalogare pe subiecte [TA], Descriere bibliografică [TA]**

Catalogare pe subiecte - parte a catalogării prin care se atribuie vedete de subiect și/sau indici de clasificare.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și: **Catalogarea descriptivă [TA]**

Colectivitate – organizație sau grup de persoane și/sau de organizații care se identifică printr-o denumire și care acționează, sau care poate acționa, ca o unitate.

[Sursa: modificare din FRAD, FRBR]

Colecție - 1. set real sau virtual de două sau mai multe lucrări sau părți de lucrări combinate sau publicate împreună; 2. set real sau virtual de resurse bibliografice deținute sau create de o instituție.

[Sursa: IME ICC]

Concept – noțiune sau idee abstractă.

[Sursa : FRAD (referitor la subiecte), FRBR]

Creator – persoană, familie sau colectivitate responsabilă de conținutul intelectual sau artistic al unei lucrări.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și: **Agent [TA]**

Descriere bibliografică - set de date bibliografice care identifică o resursă bibliografică.

[Sursa : ISBD modificat]

Vezi și: **Catalogarea descriptivă [TA]**

Entitate – lucru care are un caracter unitar și autonom; lucru care are o existență independentă sau separată; abstracțiune, un concept ideal, obiect al gândirii sau obiect transcendențial.

[Sursa: Webster's, ed. a 3-a]

Exemplele de tipuri de entități din FRBR și FRAD includ produse ale activității intelectuale sau artistice (lucrare, expresie, manifestare și exemplar); agenții (de exemplu, persoane, familii, colectivități) responsabili pentru crearea conținutului intelectual sau artistic, pentru producerea și diseminarea conținutului sub formă fizică sau pentru menținerea custodiei produsului; subiectul unei lucrări (lucrare, expresie, manifestare, exemplar, persoană, familie, colectivitate, concept, obiect, eveniment, loc).

[Sursa : IME ICC]

Eveniment – acțiune sau întâmplare.

[Sursa : FRAD (acelea care nu acționează ca niște colectivități sunt considerate subiecte), FRBR]

Exemplar - un singur exemplar al unei manifestări

[Sursa : FRAD, FRBR]

Expresie - realizarea intelectuală sau artistică a unei lucrări.

[Sursa : FRAD, FRBR]

Familie – două sau mai multe persoane înrudite prin naștere, căsătorie, adopție sau cu un statut legal similar sau care se prezintă ele însele ca formând o familie.

[Sursa: FRAD, modificat prin IME ICC]

Formă autorizată de nume – forma de nume aleasă ca punct de acces autorizat pentru o entitate.

Vezi și: **Nume [TG], Nume convențional [TA], Nume preferat [TA], Punct de acces autorizat [TA], Variantă a formei numelui [TA]**

Identificator - nume, cod, cuvânt, sintagmă, logo, deviză etc., asociat unei entități și care servește la diferențierea acestei entități de alte entități din cadrul unui domeniu în care identificatorul este atribuit.

[Sursa : FRAD]

Înregistrare de autoritate – set de date care identifică o entitate și care poate fi folosit pentru a facilita accesul la punctul de acces autorizat pentru acea entitate sau afișarea oricărui punct de acces pentru entitatea respectivă.

[Sursa : IME ICC]

Înregistrare bibliografică – set de date care descrie și asigură accesul la o resursă bibliografică și care identifică lucrările și expresiile înrudite.

[Sursa: IME ICC]

Loc – localizare.

[Sursa : FRBR]

Lucrare – creație intelectuală sau artistică distinctă (de exemplu, conținutul intelectual sau artistic).

[Sursa : FRAD, FRBR, modificat prin IME ICC]

Manifestare – materializarea fizică a expresiei unei lucrări.

[Sursa : FRAD, FRBR]

O manifestare poate fi o colecție de lucrări, o lucrare individuală sau o parte componentă a unei lucrări. Manifestările pot apărea în una sau mai multe unități fizice.

[Sursa : IME ICC]

Nume – caracter, cuvânt sau grup de cuvinte și/sau de caractere prin care este cunoscută o entitate. Include cuvinte/caractere care desemnează o persoană, o familie sau o colectivitate; include termenii prin care conceptele, obiectele, evenimentele și locurile sunt cunoscute; include titlul dat unei lucrări, unei expresii, unei manifestări sau unui exemplar; utilizat ca punct de acces.

[Sursa : FRBR, modificat prin FRAD]

Vezi și: **Nume convențional [TS], Nume preferat [TS], Forma autorizată de nume [TS], Punct de acces [TA], Punct de acces controlat [TA], Variantă a formei numelui [TS]**

Nume convențional – nume, altul decât numele oficial, prin care este cunoscută o colectivitate, un loc sau un lucru.

[Sursa : modificare din Glosarul AACR2, ed. revizuită 2002]

Vezi și: **Formă autorizată de nume [TA], Nume [TG], Variantă a formei numelui [TA]**

Nume preferat - nume al unei entități alese după reguli sau norme, folosit ca bază pentru construirea unui punct de acces autorizat pentru entitate.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și: **Formă autorizată de nume [TA], Nume [TG], Nume convențional [TA], Punct de acces autorizat [TA]**

Obiect – realitate materială.

[Sursa FRBR]

Persoană – identitate individuală sau singulară stabilită sau adoptată de un individ sau un grup.

[Sursa : FRBR, modificat în FRAD, modificat prin IME ICC]

Punct de acces - nume, termen, cod etc., prin care datele bibliografice sau de autoritate sunt căutate și regăsite.

[Sursa: GARR modificat prin FRAD și IME ICC]

Vezi și: **Nume [TA], Punct de acces autorizat [TS], Punct de acces controlat [TS], Punct de acces necontrolat [TS], Punct de acces principal [TS], Punct de acces suplimentar [TS], Variantă a formei numelui [TS]**

Punct de acces autorizat – punct de acces controlat preferat pentru o entitate, stabilit și construit după reguli și standarde.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și: **Formă autorizată de nume [TA], Nume preferat [TA], Punct de acces [TG], Punct de acces controlat [TG], Variantă a formei numelui [TA]**

Punct de acces controlat – punct de acces redat într-o înregistrare de autoritate.

[Sursa : GARR, modificat]

Punctele de acces controlate includ formele de nume autorizate, precum și pe cele desemnate ca variante. Acestea pot fi:

- bazate pe nume de persoană, familie sau colectivitate ;
- bazate pe nume (adică titluri) de lucrări, expresii, manifestări și exemplare;
- combinații de două nume, ca în cazul punctului de acces nume/titlu reprezentând o lucrare care combină numele creatorului cu titlul lucrării;
- bazate pe termeni desemnând evenimente, obiecte, concepte și locuri;
- bazate pe identificatori, precum numerele standard, indici de clasificare etc.

Alte elemente (de exemplu datele) pot fi adăugate numelui *per se*, cu scopul de a diferenția entitățile cu nume identice sau similare.

[Sursa: FRAD – modelul este centrat pe nume și termeni controlați cu ajutorul unui fișier de autoritate]

Vezi și: **Nume [TA], Punct de acces [TG], Punct de acces autorizat [TS], Punct de acces necontrolat [TA], Variantă a formei numelui [TS]**

Punct de acces necontrolat – punct de acces care nu este controlat de o înregistrare de autoritate.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și: **Punct de acces [TG], Punct de acces controlat [TA]**

Punct de acces principal – punct de acces bazat pe principalele atribute sau relații ale unei entități într-o înregistrare bibliografică sau de autoritate, care permite regăsirea și identificarea acelei înregistrări.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și: **Punct de acces [TG], Punct de acces suplimentar [TA]**

Punct de acces standardizat

Vezi: **Punct de acces autorizat**

Punct de acces suplimentar – punct de acces care poate fi utilizat în plus față de punctele de acces principale pentru a facilita regăsirea datelor bibliografice sau de autoritate.

[Sursa : IME ICC]

Vezi și : **Punct de acces [TG], Punct de acces principal [TA]**

Relație – o legătură specifică între entități sau între instanțele acestora.

[Sursa : bazată pe FRBR]

Resursă bibliografică – entitate dintr-un domeniu al bibliotecii sau colecții similare constând în produse ale activității intelectuale sau artistice; în modelul FRBR, resursele bibliografice sunt entitățile Grupei 1: lucrare, expresie, manifestare și exemplar.

[Sursa : IME ICC]

Semnificativ bibliografic – o calitate a unei entități, a unui atribut sau a unei relații care are un sens special sau o valoare în contextul unei resurse bibliografice.

[Sursa : IME ICC]

Tip de conținut – denumire care reflectă forma fundamentală de comunicare în care conținutul este exprimat și simțul uman prin care se intenționează a fi percepută. Tipul de conținut reflectă atât atributele lucrării, cât și ale expresiei.

[Sursa: modificare a Glosarului RDA din ian. 2008]

Tip de suport – o denumire care reflectă prezentarea materială a suportului de stocare și a conținutului său, în combinație cu tipul dispozitivului de mediere necesar pentru a viziona, a activa, a pune în funcțiune etc. conținutul unei resurse. Tipul de suport reflectă atributele unei manifestări.

[Sursa : modificare a Glosarului RDA din ian. 2008]

Titlu-cheie – nume unic atribuit unei resurse în continuare prin Rețeaua ISSN și legat inseparabil de ISSN-ul său; titlul-cheie poate fi același cu titlul propriu-zis; sau pentru a-i evidenția unicitatea, el poate fi construit prin adăugarea unor elemente de identificare sau de calificare, precum: numele editurii, locul de publicare, mențiunea de ediție.

[Sursa : ISBD]

Univers bibliografic – domeniu legat de colecțiile bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și altor comunități ale lumii informației.

[Sursa: IME ICC]

VARIANTĂ a formei numelui – formă a numelui care nu a fost aleasă ca punct de acces autorizat pentru o entitate. Aceasta poate fi folosită pentru a accesa înregistrarea de autoritate pentru entitate sau prezentată ca o legătură către punctul de acces autorizat.

Sursa : IME ICC

Vezi și: **Forma autorizată de nume [TA], Nume [TG], Nume convențional [TA], Punct de acces [TG], Punct de acces autorizat [TA], Punct de acces controlat [TG]**

SURSE

AACR2 – *Anglo-American Cataloguing Rules*. – 2nd edition, 2002 revision. – Ottawa: Canadian Library Association; London: Chartered Institute of Library and Information Professionals; Chicago: American Library Association, 2002-2005.

DCMI Agents Working Group – Dublin Core Metadata Initiative, Agents Working Group. De pe pagina web, 2003 (definiție de lucru): <http://dublincore.org/groups/agents/> Raportul final disponibil online la adresa: <http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/#classes-Agent>)

FRAD – *Functional Requirements for Authority Data : a conceptual model – Final Report, 2008*.

FRBR – *Cerințe Funcționale pentru Înregistrările Bibliografice : raportul final*. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19) Disponibilă pe site-ul IFLA: <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/> (sept. 1997, validat și corectat în febr. 2008)

GARR – *Guidelines for Authority Records and References*. 2nd ed., rev. - Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23) Disponibilă online la adresa: <http://www.ifla.org/VII/s13/garr/garr.pdf>

IME ICC – Întâlnirea Experților IFLA privind elaborarea Codului Internațional de Catalogare (1st-5th : 2003-2007), recomandări din partea participanților

ISBD – *International Standard Bibliographic Description (ISBD) : preliminary consolidated edition*. – Munich : Saur, 2007. (IFLA Series on Bibliographic Control ; v. 31) Disponibilă online la adresa: <http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/ISBD consolidated 2007.pdf>

RDA – *RDA: Resource Description and Access. Glossary Draft*. 5JSC/Chair/11/Rev (Jan. 2008, Table 1) Disponibilă online la adresa: <http://www.collectionscanada.gc.ca/jsc/rda.html#drafts>

Webster's 3rd – Webster's Third New International Dictionary. / Springfield, Mass. : Merriam, 1976

Termeni care nu mai sunt folositi

Titlu uniform

Vezi: **Forma autorizată de nume, Nume, Punct de acces autorizat**

Trimitere

Vezi: **Variantă a formei numelui**

Unitate bibliografică

Vezi: **Manifestare**

Vedetă

Vezi: **Punct de acces autorizat, Punct de acces controlat**